

ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
ที่มีต่อการผลิตมังคุดคุณภาพในจังหวัดพัทลุง

นายประถม มุสิกรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2548

ISBN 974-7584-40-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
ที่มีต่อการผลิตมังคุดคุณภาพในจังหวัดพัทลุง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2548

ISBN 974-7584-40-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

**The Effect of Technology Transfer through Farmers' Field School on the
Quality Mangosteen Production in Pattalung Province**

Mr. Prathom Musikarak

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements for
The Degree of Master of Arts Program in Development Strategy
Graduate School**

Songkhla Rajabhat University

ISBN 974-7584-40-9

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรที่มีต่อ
การผลิตมังคุดคุณภาพในจังหวัดพัทลุง
ผู้วิจัย นายประถม มุสิกรักษ์
ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สายัณห์ สดุดี
กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล มนต์เสรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สายัณห์ สดุดี)

..... กรรมการที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล มนต์เสรี)

..... ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
(ดร. อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(นายวสันต์ กู้เกียรติกุล)

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย ผลพฤษไพโร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

(1)

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรที่มีต่อการผลิตมังคุดคุณภาพในจังหวัดพัทลุง
ผู้วิจัย	นายประถม มุสิกรักษ์ ปีการศึกษา 2548
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สายัณห์ สดุดี
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล มนต์เสรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร (2) การใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดของเกษตรกร (3) ปริมาณผลผลิตมังคุดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเกษตรกร (4) ความสัมพันธ์ของการใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพกับปริมาณผลผลิตมังคุดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเกษตรกร (5) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในจังหวัดพัทลุงที่เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรมังคุด ปี 2548 จำนวน 95 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากร 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.39 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 11.4 ไร่ ใช้แรงงานภายในครอบครัวในการทำสวนมังคุด เฉลี่ย 2.09 คน จำนวนต้นมังคุดที่ปลูกทั้งหมดเฉลี่ย 84.25 ต้น ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 51.61 ต้น พื้นที่ปลูกมังคุดเกินครึ่ง (ร้อยละ 57.9) เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกไม้ผลอื่นร่วมด้วยโดยมีมังคุดเป็นพืชหลัก ระยะเวลาปลูก 8x8 เมตร อายุของมังคุดเฉลี่ย 7.04 ปี เกษตรกรเกินครึ่ง (ร้อยละ 60.0) มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดในระดับปานกลาง โดยเฉลี่ย 9.42 ครั้ง เกษตรกรไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 40.0) ผลิตมังคุดที่มีคุณภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตมังคุดได้เฉลี่ย 889.79 กิโลกรัม ผลผลิตมังคุดต่อต้นเฉลี่ย 18.68 กิโลกรัม เกษตรกรขายมังคุดได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.85 บาท เกษตรกรมีรายได้จากการขายมังคุดเฉลี่ย 5,433.68 บาท จากการประเมินเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุด และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดของเกษตรกร กับผลผลิตมังคุดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ปรากฏว่า จำนวนต้นมังคุดที่ปลูก และ

(2)

จำนวนต้นมังคุดที่ให้ผลผลิตแล้วมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดของเกษตรกร และการใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กับผลผลิตมังคุดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ขาดการรวมกลุ่มในการผลิต ไม่มีเงินทุนเพียงพอ ขาดความรู้ในการดูแลรักษา การจัดการเรื่องน้ำ และการจัดการเรื่องตลาด ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรได้แก่ จัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดคุณภาพ ควรสนับสนุนเกี่ยวกับการขุดสระน้ำในสวนมังคุด เพื่อการให้น้ำในสวนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพ พร้อมทั้งจัดทำแปลงสาธิต จัดตั้งศูนย์รับซื้อในหมู่บ้าน และควรเริ่มดำเนินการช่วงต้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวระบบตลาดควรอยู่ภายใต้การจัดการของเจ้าหน้าที่ทางราชการ

Thesis Title : The Effect of Technology Transfer through Farmer's Field School on the Quality Mangosteen Production in Pattalung Province.

Researcher : Mr. Prathom Musikarak **Academic year** 2005.

Degree : Master of Arts Program **in** Development Strategy.

Thesis advisors : 1. Associate Professor Dr. Sayan Sdoodee
2. Assistant Professor Surapon Manatseree

Abstract

The objectives of this research were to study : (1) the general social and economic factors of the farmers ; (2) technology of quality mangosteen production for farmers used ; (3) quantity of standard quality mangosteen production ; (4) the relationships between general social and economic of the farmers and quantity of standard quality mangosteen production ; and (5) the problems and advices of farmers. The group samples were the farmers (n=95) in Patthalung who were transferred the technology in 2005. The farmers were sampled from a group of population of 124, questionnaire used in the study was an interview with structure.

Results showed that most of the farmers were men whose average age was 52.45 years. They were educated at primary school level. An average of family members was 3.39 with an average orchard area of 11.4 rais. The labours of family numbers were averaged at 2.09 men. Average of tree numbers was 84.25, and the number of bearing trees were averaged at 51.61. Most of the planting area was in lowland under mixed cropping with the other fruit-tree species. The trees were spaced 8x8 m, and their ages were averaged at 7.04 years. More than a half of farmers use the technology (averaged at 9.42 times), however, their yields were lower than standard quality. Average yield was 889.79 kg and the average price was 7.85 baht. Their average income was 5,433.68 baht. From the assessment of relationship between farmers, general informations and the use of technology, and relationship between the use of technology and yield of standard-quality fruits, it showed that numbers of planting trees and the numbers of bearing trees were significantly related to the use of technology. Besides, the use of technology was also

(4)

significantly related to the yield of standard quality fruits. Limitation factors were lacks of cooperation among the farmers, investment budget, good knowledge in cultural practices and marketing management. Then, the feedback from the farmers were the need of being trained in good agricultural practice. It should be supported in pond-digging to supply water for efficient irrigation. There is a promotion of bio-fertilizer application with demonstration plots. Buying centre should be set up in the village, and it should be started at the beginning of harvesting season. The marketing system should be under management by government officers.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สาย์ณห์ สดุดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล มนต์เสรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยกระตุ้นเร่งเร้าให้คำปรึกษาและตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องทั้งในการเขียนด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ความสำเร็จที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้นั้น ด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ทุกท่านที่ชี้นำแนวทางมาสู่จุดสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย ผลพฤษไพโร คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดร.อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ที่คอยชี้แนะ ตักเตือนและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณประจวบ เพ็ญประไพ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6ว สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ที่ให้ข้อมูลด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และคอยอำนวยความสะดวกในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอและเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณ เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดพัทลุง และเกษตรกรทุก ๆ ท่าน ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

และท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดามารดา ตลอดจนญาติพี่น้อง และมิตรสหายทุกท่านที่เป็นกำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

ประถม มุสิกรักษ์